

Parenting across borders : effects of transnational parenting on the lives of Angolan and Nigerian migrant parents in The Netherlands

Citation for published version (APA):

Haagsman, R. K. (2015). *Parenting across borders : effects of transnational parenting on the lives of Angolan and Nigerian migrant parents in The Netherlands*. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht. <https://doi.org/10.26481/dis.20150410rh>

Document status and date:

Published: 01/01/2015

DOI:

[10.26481/dis.20150410rh](https://doi.org/10.26481/dis.20150410rh)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 19 Jan. 2022

Nederlandse samenvatting
(summary in Dutch)

1 Introductie

Zogeheten transnationale gezinnen, gezinnen waarvan de leden in verschillende landen woonachtig zijn, zijn het onderwerp van deze studie. Deze dissertatie richt zich specifiek op gezinnen waarin één of beide ouders, in deze studie van Angolese en Nigeriaanse afkomst, naar Nederland migreren maar waarvan het kind (nog) in het land van herkomst woont. De zorg voor het kind wordt toevertrouwd aan een verzorger die bijvoorbeeld de andere ouder kan zijn, een grootouder, tante, oom, of in enkele gevallen iemand buiten de grootfamilie. Er zijn verscheidene redenen voor deze scheiding van ouder en kind. Sommige ouders migreren om in het onderhoud van hun kinderen te voorzien en nemen hun kinderen bewust niet mee omdat migratie hoge kosten met zich meebrengt voor kinderen, zowel economisch als sociaal. Denk bijvoorbeeld aan ouders die het onderwijs van kinderen niet willen verstoren of ouders die willen dat kinderen opgroeien in de aanwezigheid van de grootfamilie. Andere scheidingen zijn ongewild en kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit rigide migratiebeleid. Deze dissertatie richt zich op de migrantenouders in deze gezinnen en op de effecten die deze scheiding op hun leven heeft.

Alhoewel transnationale gezinnen al eeuwen bestaan, zijn toenemende mondialisering en wereldwijde economische integratie van grote invloed geweest op het ontstaan en opereren van deze familieform. Sommige wetenschappers stellen dat de komst van de informatiesamenleving met moderne technologieën, toenemende internationale arbeidsdeling en internationale migratie het aantal transnationale gezinnen heeft doen groeien. Hoewel er alleen maar schattingen zijn en het exacte aantal transnationale gezinnen onbekend is, is wel zeker dat deze gezinnen in totaal andere omstandigheden opereren dan enkele decennia geleden. Enerzijds hebben nieuwe informatie en communicatie technologieën en snellere en goedkopere manieren van vervoer de mogelijkheden tot internationaal contact verbeterd. Anderzijds hebben de grotere afstanden die worden afgelegd en streng migratiebeleid geresulteerd in langdurige gezinsscheidingen.

Deze transnationale scheiding kan effecten hebben op het functioneren van de ouder in het vestigingsland. Onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat de relatie tussen ouder en kind kan verslechteren ten gevolge van verminderd fysiek contact. Dit kan resulteren in een verhoogd stressniveau bij ouders en in sommige gevallen zelfs tot depressie. Eenzaamheid, schuldgevoelens en het gevoel de ouderlijke autoriteit te verliezen dragen hieraan bij. Vooral crisissituaties, bijvoorbeeld wanneer het kind ziek is, kunnen leiden tot gevoelens van machteloosheid en in verminderd emotioneel welzijn resulteren. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat ouders gericht blijven op het thuisland en minder goed presteren in hun werk en in de samenleving van het vestigingsland. Deze dissertatie heeft tot doel de kennis over de effecten van transnationale scheiding te bevorderen en te onderzoeken of transnationale scheiding tussen ouder en kind van invloed is op het leven van de migrantenouder.

Voor deze dissertatie maak ik gebruik van survey data waarin ook niet transnationale ouders zijn opgenomen. Met deze data is het mogelijk de relatie tussen transnationale gezinsscheiding en ouderlijk welzijn te testen en te bestuderen, te controleren voor versturende factoren, mediatie en moderatie effecten te bestuderen, en te onderzoeken welke condities van speciaal belang zijn voor het welzijn van transnationale ouders. Daarnaast worden in deze dissertatie verschillende aspecten van ouderlijk welzijn belicht, namelijk de kwaliteit van de relatie tussen transnationale ouder en kind, ervaren of subjectief welzijn en gezondheid en arbeidsparticipatie. Deze associaties worden bestudeerd onder Angolese en Nigeriaanse ouders in Nederland. Dit vergelijkend perspectief biedt inzicht in de contextuele factoren die een rol spelen in de formatie van transnationale gezinnen en de gevolgen op ouderlijk welzijn. Ik richt me nu de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek.

2 Resultaten

Deze dissertatie begon met een beschrijvend hoofdstuk waarin de twee groepen deel van deze studie besproken werden. Dit hoofdstuk wees uit dat er belangrijke verschillen bestaan in de migratie van Angolezen en Nigerianen naar Nederland. Nigerianen zijn voornamelijk als arbeidsmigranten of gezinsmigranten naar Nederland gekomen. Angolezen, in tegenstelling, zijn hoofdzakelijk als asielzoekers Nederland binnengekomen. Als gevolg hebben Angolezen over het algemeen een hogere sociaaleconomische status, vaker de Nederlandse nationaliteit, en zijn vaker de Nederlandse taal vaardig. Nigerianen zijn daarentegen hoger opgeleid, al worden hun kwalificaties vaak niet erkend, en zijn vaker ongedocumenteerd. Deze karakteristieken, zo blijkt in deze dissertatie, zijn cruciaal voor het opereren van transnationale gezinnen. Eén van de belangrijkste bevindingen is namelijk dat de intersectie van transnationaal gezinsleven, sociaaleconomische status en de rechtspositie van een migrant belangrijke verklarende factoren zijn voor het verminderd welzijn van ouders. De onderzoeksgegevens tonen bijvoorbeeld dat Nigeriaanse transnationale ouders vaker ongedocumenteerd, werkloos, en van lagere sociaaleconomische status zijn dan niet-transnationale Nigeriaanse ouders.

Het eerste empirische hoofdstuk, hoofdstuk 4, onderzocht de kwaliteit van de transnationale ouder-kind relatie. Alhoewel de literatuur aangeeft dat de relatie tussen ouder en kind op den duur verslechterd, rapporteerden de meeste transnationale ouders een goede relatie met hun kind. Toch zijn de relaties tussen ouder en kind minder goed in transnationale gezinnen dan in niet-transnationale gezinnen. We vonden dat verschillende factoren van invloed waren op deze relatie in transnationale gezinnen. Ten eerste rapporteren migrantenouders wiens kinderen verblijven bij hun ex-partner vaker een slechtere relatie met hun kind. Deze ex-partners hebben waarschijnlijk vaker een moeizame relatie met de verzorger en daarom zijn verzorgers minder bereid om de relatie tussen migrantenouder en kind te faciliteren dan verzorgers met wie de relatie

met de migrantenouder beter is. Dit blijkt ook uit de bevinding dat als de migrantenouder de zorg door de verzorger slecht vindt de ouder-kind relatie ook vaak slecht is. De belangrijkste verklarende factor voor verminderde kwaliteit van de relatie tussen ouder en kind is de mate van contact tussen ouder en kind. Regelmatig contact heeft een significant betere ouder-kind relatie tot gevolg. Ten slotte zijn er belangrijke verschillen tussen Angolezen en Nigerianen. Angolese transnationale ouders hebben een significant slechtere relatie met hun kinderen dan Nigerianen. Ook de tijdsduur van de scheiding, het hebben van jonge kinderen en de leeftijd bij scheiding zijn alleen verbonden aan de ouder-kind relatie bij Angolezen.

Hoofdstuk vijf onderzocht de ervaren of het subjectieve welzijn van transnationale ouders en toonde aan dat structurele factoren belangrijke verklarende factoren zijn voor het verminderd ervaren welzijn van transnationale ouders. Hoewel transnationale ouders op het eerste gezicht een lager welzijnsniveau toonden op het vlak van fysieke gezondheid, mentaal welzijn, geluk en levenstevredenheid, verminderde en in sommige gevallen verdween het verschil tussen transnationale en niet-transnationale ouders op het moment dat sociaaleconomische status, rechtspositie van de migrant en de ouder-kind relatie werden opgenomen in de analyse. Deze bevinding nuanceert de resultaten van andere (etnografische) transnationale gezinsstudies die veelal op de negatieve effecten van transnationale scheiding wijzen. Deze studie toont aan dat deze scheiding inderdaad tot een lager welzijn kan leiden, maar dat we de effecten van transnationaal ouderschap niet in afzondering moeten bestuderen. Immers contextuele factoren kunnen het lager welzijn in sommige gevallen verklaren. Bijvoorbeeld het feit dat Nigeriaanse transnationale ouders vaker ongedocumenteerd zijn en een lage sociaaleconomische status hebben verklaard hun verminderd mentaal welzijn, niet de transnationale scheiding op zichzelf.

Gevolgen van transnationale scheiding op arbeidsdeelname stonden centraal in hoofdstuk 6. In dit hoofdstuk werden grote verschillen gevonden tussen Angolezen en Nigerianen. In tegensstelling tot Nigeriaanse ouders verschillen Angolese transnationale ouders significant van niet-transnationale ouders in hun arbeidsdeelname. Angolese transnationale ouders ervaren vaker dat werk en familielevens met elkaar in conflict staan en veranderen vaker van baan (arbeidsinstabiliteit). Deze laatste relatie wordt deels gemedieerd door het feit dat Angolese transnationale ouders aangeven minder gelukkig te zijn. Een mogelijke verklaring voor de bevinding dat Angolese transnationale ouders verhoogde arbeidsinstabiliteit tonen is dat Angolese ouders minder vaak contact opnemen met hun kinderen in het land van herkomst en analyses tonen aan dat dit weer is verbonden aan arbeidsinstabiliteit. Daarom werd geconcludeerd dat transnationale gezinscheiding op zich niet tot verminderde arbeidsparticipatie leidt, maar alleen als het transnationale gezin gebrekkig functioneert door bijvoorbeeld verminderd contact.

3 Conclusie

Eén van de belangrijkste bevindingen van deze dissertatie is dat structurele factoren cruciaal zijn in de studie naar transnationale gezinnen. Hoofdstuk drie heeft aangetoond dat transnationale ouders lagere sociaaleconomische status hebben, vaker ongedocumenteerd zijn en vaker werkloos zijn. Dit toont aan dat het transnationale gezinsleven verbonden is aan andere factoren. Zowel lage sociaaleconomische status als het niet hebben van verblijfsvergunningen beletten fysiek contact en gezinshereniging en kunnen tot verlengde transnationale scheidingen leiden. Daarom tonen de analyses in hoofdstuk vijf aan dat transnationale ouder-kind scheiding geassocieerd is met een lager welzijn, maar dat sommige associaties verdwijnen als sociaaleconomische status en rechtsstatus worden opgenomen. Andere structurele factoren komen naar voren wanneer de Angolezen en Nigerianen worden vergeleken. Sociaaleconomische en rechtsstatus waren vooral belangrijke verklarende factoren voor Nigerianen die als arbeidsmigranten naar Nederland kwamen, maar niet voor Angolezen die als asielzoekers naar Nederland kwamen. Alle hoofdstukken indiceren dat de post-conflict setting in Angola belangrijk is als verklarende factor voor het lagere welzijn van transnationale Angolezen. Ten eerste kan de post-conflict setting en het feit dat asielzoekers niet mogen werken ouders beletten geregeld contact op te nemen met hun kinderen in Angola en zoals hoofdstuk vier aantoonde kan dit de ouder-kind relatie aantasten. Ten tweede is aannemelijk dat een kind achterlaten in een (post) conflict setting extra moeilijk is en dit het negatieve effect van de ouder-kind scheiding kan vergroten.

Concluderend kan worden gezegd dat transnationale scheiding van ouder en kind het welzijn van ouders kan beslechten. Deze studie heeft aangetoond dat een transnationaal gezinsleven voor sommige dimensies van ouderlijk welzijn, zoals geluk voor Nigerianen en mentaal welzijn voor Angolezen, een negatief effect heeft. Ook ouder-kind relaties zijn minder goed in transnationale families en Angolese transnationale ouders vertonen verhoogde arbeidsinstabiliteit. Echter, wat de verschillende hoofdstukken ook aangeven is dat als er goede regelingen zijn getroffen in het transnationale gezinsleven, zoals frequent contact of een goede relatie met de verzorger, transnationale scheiding niet problematisch hoeft te zijn. Bovendien, zoals boven al herhaaldelijk is aangegeven, hangt het functioneren van deze families nauw samen met de context van migratie en vestiging in Nederland. Daarom zou beleid in zowel het land van herkomst als vestiging zich kunnen richten op het verbeteren van de stabiliteit van deze families. Daar zijn verschillende mogelijkheden voor. Zoals dit en ander onderzoek aantoonde is contact cruciaal is voor het functioneren van deze gezinnen. Huidig migratiebeleid leidt tot verlengde scheidingen en de hoge visakosten en eisen die gesteld worden aan bezoek maken het moeilijk voor ouders en kinderen om elkaar vaker fysiek te treffen. Voor migranten met een lage sociaaleconomische status en ongedocumenteerden is dit al helemaal onmogelijk. Circulaire migratie, tijdelijke werkvergunningen voor ouders en

speciale verblijfsvergunningen voor kinderen zouden dit fysieke contact kunnen bevorderen en leiden tot beter welzijn van ouders. Bovendien moet bij beleidsontwikkeling worden stilgestaan bij het feit dat migratiebeleid in het vestigingsland niet alleen effect heeft op migranten in het land van vestiging, maar ook op hun families in het land van herkomst.